

Štát ide tvrdsšie po odkrývaní vlastníkov firiem

OBCHODNÝ REGISTER

Od novembra prichádza zmena v zápise spoločností do obchodného registra. Po novom v ňom firma bude musieť uverejniť svojho skutočného vlastníka. Túto povinnosť doteraz firmy nemali.

Takzvaný konečný užívateľ „vstúpil“ do podnikateľskej praxe najmä v súvislosti s protischránkovým zákonom. Ten od minulého roka prikazuje firmám – ak chcú obchodovať so štátom – povinnosť identifikovať svojich konečných užívateľov, to znamená odkryť skutočných vlastníkov. Sú to osoby, ktoré firmu reálne ovládajú alebo kontrolujú a v prospech ktorých spoločnosť vykonáva svoju podnikateľskú činnosť.

Európska únia rovnako ako Spojené štáty v posledných rokoch bojujú proti daňovým únikom aj zvyšovaním množstva povinností pre firmy. Jedným z opatrení je zverejňovanie ich vlastníckej a organizačnej štruktúry a ich skutočných majiteľov. V duchu spomínanej filozofie pribudla v tomto roku firmám ďalšia regulácia. Od marca roku 2018 totiž platí novela zákona o praní špinavých peňazí, ktorá zaviedla povinnosť identifikovať skutočných vlastníkov

už takmer všetkým právnickým osobám.

Firmy musia po novom zapisovať údaje navyše

Výnimkou sú iba subjekty verejnej správy, ako napríklad obce alebo firmy zapísané do registra partnerov verejného sektora.

Po novom musia spoločnosti evidovať údaje o konečnom užívateľovi aj vo svojej internej dokumentácii, musia ich pravidelne aktualizovať a archívovať počas päťročného obdobia. Účelom je zamedziť, aby sa totožnosť skutočných vlastníkov firiem neskrývala za komplikovanú štruktúru spoločností.

Na rozdiel od protischránkového zákona však novela o špinavých peniazoch neupravuje postup, ako má firma zistiť a preukázať, kto je skutočný

vlastník. Určuje iba to, aké údaje treba evidovať. Takými údajmi sú – okrem osobných údajov konečného užívateľa, teda jeho mena a dátumu narodenia – aj údaje, na základe ktorých sa zistilo, kto je skutočným vlastníkom. Ide najmä o výšku podielu danej osoby a niektoré iné dáta.

Zároveň sa musia evidovať aj rôzne listinné dôkazy, ako sú výpisy z obchodného registra či spoločenské zmluvy. Údaje budú musieť firmy predložiť na žiadosť finančnej spravodajskej jednotky a ďalším úradníkom, ktorých určuje zákon. Za nesplnenie všetkých týchto povinností môže firma dostať pokutu až do výšky 200 000 eur.

V obchodnom registri budú aj koneční užívatelia

Od novembra vzniká firmám v tejto oblasti opäť nová povinnosť, a to zápis ich konečných užívateľov do obchodného registra. Ak sa chystáte zakladať firmu po 1. novembri 2018, budete musieť zapísať svojho konečného užívateľa už pri prvozápise do obchodného registra. V registri sa síce doteraz museli evidovať majitelia, nikto však neskúmal, či sú zapísaní majitelia aj skutoční koneční užívatelia výhod. Naproti tomu existujúce firmy, teda tie, ktoré sú založené pred novembrom, majú ešte čas. Tie si musia túto povinnosť splniť až do 31. decembra 2019.

V praxi to bude prebiehať tak, že v elektronickom návrhu na zápis do registra bude vyhradené miesto na údaje o konečnom užívateľovi. V prípade už existujúcich spoločností by mal na tento účel vzniknúť samostatný

Spríšiňovanie transparentnosti vo vlastníckych vzťahoch je celosvetový trend.

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: DREAMSTIME

zmenový formulár. Podanie návrhu na zápis zmeny sa nebude spoplatňovať.

Nezverejnenie údajov

Na rozdiel od bežného zápisu do obchodného registra nemusíte v prípade zápisu konečného užívateľa k návrhu predkladať žiadne listiny. Netreba sa pritom obávať zverejnenia údajov, keďže údaje o konečnom užívateľovi zapísané do obchodného registra sa zverejňovať nebudú. Za nedodržanie lehoty na zápis konečného užívateľa alebo nesprávne uvedenie údajov môže firma dostať pokutu až do 3 310 eur. Povinnosti sa nevyhnú ani právnické osoby zapísané v registri partnerov verejného sektora.

Spracované v spolupráci s Veronikou Pázmányovou, vedúcou advokátkou a vedúcou pobočky advokátskej kancelárie Glatzova & Co.

Kto je konečný užívateľ

Za konečného užívateľa určil zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti každú fyzickú osobu, ktorá skutočne ovláda alebo kontroluje firmu. Ako zdôrazňuje Pavol Vargaštok, partner advokátskej kancelárie Slamka & Partners, ďalej to môže byť každý podnikateľ a každá fyzická osoba, v prospech ktorej tieto subjekty vykonávajú svoju činnosť. Konečný užívateľ výhod je najmä tá fyzická osoba, ktorá má podiel najmenej 25 percent na hlasovacích právach vo firme či na jej základnom imaní. Ďalej je to fyzická osoba, ktorá má právo vymenovať či odvolať štatutárov, riadiaci, dozorný alebo kontrolný orgán firmy. Ďalej je to osoba, ktorá má právo na zisk

vo výške 25 percent z podnikania. Je to osoba, ktorá je štatutárom, riadiacim, dozorným či kontrolným orgánom alebo členom združenia majetku. Je to aj osoba, ktorá je príjemcom najmenej 25 percent prostriedkov, ktoré poskytuje toto združenie. Za konečného užívateľa výhod sa považuje aj taký okruh osôb, ktoré majú prospech z pôsobenia združenia. Medzi konečných užívateľov patria aj členovia vrcholového manažmentu – ak nemožno určiť konečného užívateľa podľa vyššie spomínaných bodov, čiže sú to štatutári, prokurista a vedúci zamestnanev v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu.

Toto je len výber z kritérií, zákon ich definuje oveľa viac.

TRESTNÉ PRÁVO

Ministerstvo spravodlivosti chce zmeniť alternatívne tresty

Bratislava – Ústavnoprávny výbor parlamentu odobril legislatívne zmeny pri alternatívnych trestoch. Tie navrhol minister spravodlivosti Gábor Gál. Návrh zákona o probačných a mediálnych úradníkoch chystá zmeny, ktoré majú priniesť flexibilnejšie postupy subjektov v trestnom konaní. Zameriava sa najmä na ukladanie a výkon alternatívnych trestov. Ich používanie u nás dlhodobo zaostáva za ambicióznymi cieľmi, ktoré si ministerstvo spravodlivosti stanovilo zavedením Elektronického systému monitorovania osôb.

Medzi alternatívne tresty patrí aj elektronický náramok. V súčasnosti ho však nosí iba 128 väzňov,

naproti tomu celkové náklady na ne boli až 27 miliónov eur. V prepočte to vychádza viac ako 200-tisíc eur na jedného väzňa.

Alternatíva voči väzeniu

Alternatívne tresty sa používajú ako možnosť vyhnúť sa väzeniu. O ich uloženie môžu požiadať iba odsúdení páchatelia menej závažných trestných činov, pričom trest musí odobriť súd. „Takéto tresty sú spojené s oveľa nižšími nákladmi v porovnaní s výkonom trestu odňatia slobody,“ upozorňuje Tomáš Strémy z Právnickej fakulty Univerzity Komenského. Ministerstvo sa novou úpravou snaží zefektívniť prácu probačného a mediálneho úradníka

a optimalizovať využitie elektronických náramkov. Ministerstvo chce aj zvýšiť využívanie alternatívnych trestov, a tým aj Elektronického systému monitorovania osôb, ktorý zakúpilo pred niekoľkými rokmi. Zavedením e-systému sa mala podporiť oblasť probácie, teda dohľadu nad výkonom trestu a plnenia povinností odsúdených po ich prepustení z väzenia. Touto zmenou sa reaguje na nedostatky, ktoré sa začali po zavedení elektronického systému prejavovať.

„Niektoré súčasné procesy využitie alternatívneho trestania komplikujú a nesledujú pritom potrebu synergie medzi zapojenými subjektmi – sudcom, prokurá-

Takéto tresty sú spojené s oveľa nižšími nákladmi v porovnaní s výkonom trestu odňatia slobody.

Tomáš Strémy, Právnická fakulta Univerzity Komenského

torom, probačným a mediálnym úradníkom a Zborom väzenskej a justičnej stráže,“ uviedol minister Gál.

Nejednotná prax

Podľa ministerstva je prax v oblasti využívania alternatívnych trestov, a s tým spojený výkon probácie a mediácie, nejednotná. Predkladaná novela zákona si kladie za cieľ na tieto problémy reagovať. Ministerstvo chce odstrániť prekážky v praxi a zrýchliť postupy pri využívaní alternatívnych trestov. Šéf rezortu chce zefektívniť aj prácu probačného a mediálneho úradníka, či optimalizovať kontrolu výkonu niektorých rozhodnutí technic-

kými prostriedkami. Návrh tiež odstraňuje spory o príslušnosť na vydanie medzinárodného zatykača medzi súdmi vo vykonávanom konaní. Ide o prípady, keď sa musí odsúdený vyžiadať z cudziny v čase po prijatí rozhodnutia, ktorým sa uložil trest odňatia slobody, do vrátenia spisu prvostupňovému súdu.

Ministerstvo už aj v minulosti riešilo nedostatočné využívanie alternatívnych trestov. Zriadilo preto pracovnú skupinu, ktorá mala prispieť k ich efektívnosti. Pracovná skupina zahŕňala zástupcov Slovenskej advokátskej komory, súdov, prokuratúry, akademickej obce a probačných úradníkov. (JME)